

EU sistem biljnog pasoša

Dalje jačanje kapaciteta fitosanitarnog sektora u oblasti sredstava za zaštitu bilja, zdravlja bilja, sjemena i sadnog materijala, uključujući fitosanitarne laboratorije i fitosanitarne inspekcije, " EU-FITO-BiH "

Gianluca Governatori

Državna organizacija za zaštitu bilja Italije

Sistem biljnog pasoša EU je implementiran s ciljem sprečavanja kretanja karantinskih štetnih organizama unutar i kroz slobodno tržište Evropske unije (EU).

Vežan je za proizvodnju i promet određenih regulisanih biljaka i biljnih proizvoda između država članica EU i mjesta unutar kojih je važeći (npr. Švicarska).

Sve biljke koje nisu podvrgnute odredbama zdravlja bilja mogu se slobodno kretati po cijeloj teritoriji EU (osim za odredbe predviđene za standarde kvalitete).

*Svaka država članica EU
treba da provjerava
poštovanje zahtjeva:*

- na svojoj teritoriji,*
- ili pri ulasku robe na
njenu teritoriju iz zemalja
koje nisu članice EU.*

Kontrole na regulisanim proizvodima se uglavnom vrše:

- na mjestima proizvodnje,*
- ili na graničnim inspekcijskim tačkama.*

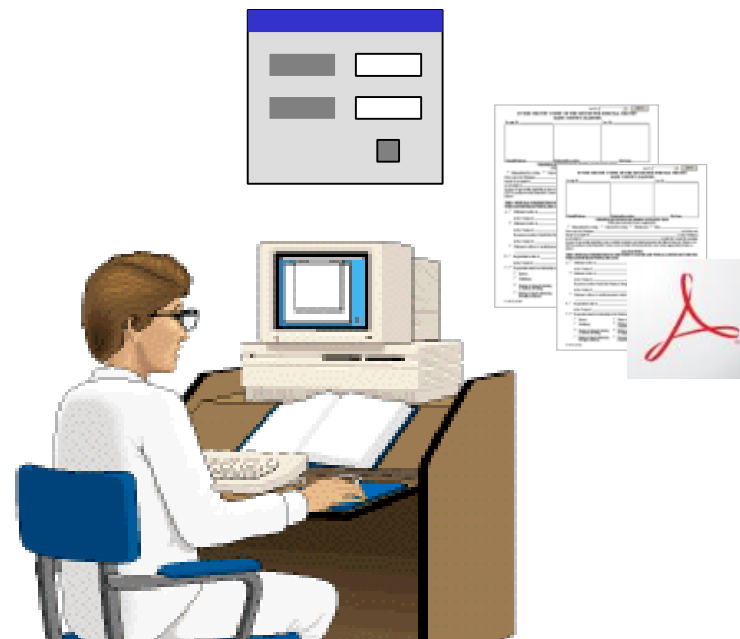
Ipak, dalje kontrole se mogu vršiti bilo gdje i uvijek je moguće presretnuti pošiljke koje se kreću unutar EU, a koje ne ispunjavaju uslove.

Kada su pregledi zadovoljavajući, umjesto fitosanitarnog certifikata koji se koristi u međunarodnoj trgovini, proizvode iz EU i iz treće zemlje treba da prate biljni pasoši.

Svi proizvođači, uvoznici i trgovci bilja, biljnih proizvoda i drugih objekata regulisanih sistemom biljnih pasoša moraju biti zvanično registrovani (u fito registar).

Naročito, registrovani operateri moraju:

- obavijestiti službeno tijelo o bilo kojoj neuobičajenoj pojavi štetnih organizama, simptoma ili bilo bilo čega drugog vezano za biljne;

- zadržati i ažurirati plan prostorijska u kojima se uzgajaju, skladište ili čuvaju biljke,
- ... poštovati obaveze država članica, u skladu sa odredbama Direktive 2000/29/EC.

Operateri koji ne moraju biti
registrovati u fitoregistar

Mali proizvođači ili preradivači
čija kompletna proizvodnja i
prodaja relevantnih bilja, biljnih
proizvoda i drugih objekata ...

- je namijenjena za upotrebu na domaćem tržištu,
- i za osobe koje nisu profesionalno uključene u proizvodnju bilja.

Svaki operator je identifikovan putem identifikacijskog broja zdravlja bilja koji mora biti označen na biljnom pasošu.

Postupak olakšava kontrole i omogućava sljedivost u slučaju dokazane prisutnosti štetnih organizama nakon otpremanja i kretanja unutar EU.

Biljni pasoš, na snazi od 1. juna 1993. godine, je vezan za službene etikete i prateću dokumentaciju (npr. fakture ili otpremnice) koji označavaju reguliranu robu sa potrebnim informacijama.

- Prateća dokumentacija nije potrebna ako su sve neophodne informacije navedene na etiketi.
- Poželjno je da se informacije štampaju bar na jednom od 24 službena jezika EU.

Biljni pasoš je:

- standardizovan na nivou EU za različite vrste biljaka ili biljnih proizvoda,
- kreiran od strane odgovornog službenog tijela države članice,

- izdat u skladu sa pravilima izvršenja koji uređuju detalje postupka za izdavanje biljnih pasoša.

Etikete biljnih pasoša proizvodi, štampa i čuva:

- Državna organizacija za zaštitu bilja zemlje članice;
- ili još češće, registrirani operateri, pod službenim nadzorom.

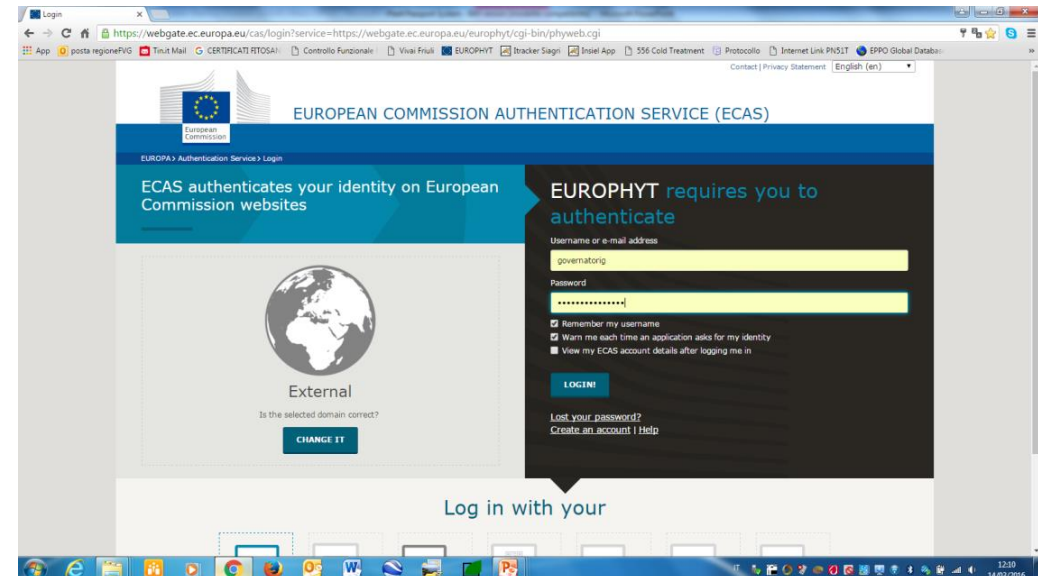
Dodatni zahtjevi se primjenjuju na kretanje bilja unutar zaštićenih zona koje su službeno definisane za određene štetne organizme.

Biljni pasoš se može zamijeniti u bilo
kojem dijelu EU s drugim biljnim
pasošom:

- kada su pošiljke podijeljene
- ili kada su dijelovi pošiljki kombinovani
- ili kada se zdravstveno stanje biljaka promijeni.

Postupci zamjene moraju biti u skladu s odredbama Direktive 2000/29/EC.

Kada se smatra da odredbe nisu ispunjene, biljni pasoš se neće izdati, a roba mora biti predmet jedne ili više službenih mjera:

- odgovarajući tretman nakon kojeg se izdaje odgovarajući biljni pasoš (ako se zaključi da, nakon tretmana, uslovi su ispunjeni),

- izdavanje dozvole za kretanje, pod službenim nadzorom, u zonama u kojima štetni organizmi ne predstavljaju dodatni rizik,

- izdavanje dozvole za kretanje, pod službenim nadzorom, u mjesta industrijske prerade,
- uništenje,

... i relevantne aktivnosti proizvođača će biti potpuno ili djelomično prekinute dok se ne utvrdi da je uklonjen rizik od širenja štetnih organizama.

Krajnji korisnici koji se profesionalno bave biljnom proizvodnjom čuvaju biljne pasoše najmanje godinu dana i unose podatke u njihove registre.

Sistem biljnih pasoša se ne primjenjuje na kretanje malih količina bilja, biljnih proizvoda, prehrambenih proizvoda ili hrane za životinje koji su namijenjeni za ...

- vlastitu upotrebu vlasnika ili primaoca (za neindustrijske i nekomercijalne svrhe),
- ili za upotrebu tokom transporta,

... pod uvjetom da ne postoji rizik od širenja štetnih organizama.

Hvala na pažnji